

Sabima kartleggingsnotat 25-2020

Kartlegging i regi av Trondheim sopp- og nyttevekstforening 2020

Av Edel Humstad

*Kartleggere samlet foran den store vintereika i Austråttlunden, 29. august 2020
Bak f.v.: Lillian Vatn Kristiansen, Hjørdis Vaslag, Ulla-Britt Bøe, Harald K. Johnsen, Kirsti Anne Mandal, Jurgen Wegter, Hanne Edvardsen og Gro Furnes. Foran f.v.: Siri Khalsa, Ingunn Moslet, Tijana Gajic, Edel Humstad og Edvin W. Johannesen. Liggende foran / fotograf: Pål Karlsen.*

Kartlegging i Trondheim og omegn 2020

Kartleggingsarbeidet i Trondheim sopp- og nyttevekstforening har i 2020 vært gjennomført ved flere annonserte kartleggingsturer og gjennom egenorganisert kartlegging. Nedslagsfeltet har vært Trondheim og omkringliggende kommuner.

Artsobservasjoner brukes flittig og vi ser at artslista for Trøndelag har økt fra 1591 ved utgangen av 2019 til 1690 ved utgangen av oktober 2020. Det er selvsagt mange eldre funn av arter som ikke er med i denne oversikten, sånn at de fleste av disse ikke er arter som er nye for Trøndelag. Likevel sier det litt om stor aktivitet og tempoet på økning av arter de siste årene. Så langt i 2020 er det registrert hele 206 rødlistede sopparter i Trøndelag, både av medlemmer i TSNF og av andre kartleggere.

Artsbestemmelser har så langt det har latt seg gjøre blitt gjort under feltarbeidet. Resterende har blitt bestemt ved å konsultere med ekstern kompetanse, og ved innsending av materiale til mikroskopering og sekvensering der dette har vært nødvendig. Flere av funnene som må undersøkes nærmere er fortsatt ubesvart ved rapporteringsfristen, og vi forventer å kunne supplere funnlisten med flere interessante funn.

Samtlige funn fra de organiserte kartleggingsarrangementene er lagt inn i artsobservasjoner på prosjektet "Kartleggingsmidler Sabima", samt enkelte funn fra egenorganiserte kartleggingsprosjekt.

Under presenteres en oversikt over kartleggingsaktivitetene, med en beskrivelse av organiserte fellesturer og utvalgte interessante artsfunn fra egenorganisert kartlegging.

Emneord: Trondheim, Fosen, Nordelva, Austråttlunden, sopp, kartlegging, kystgranskog, rødlistearter

Nordelva naturreservat – Indre Fosen og Ørland kommuner

Nordelva naturreservat inneholder en stor og rik lokalitet av kystgranskog (boreal regnskog). Kartleggingskomiteen var på befaring i området i april og mai, og tverrfaglig kartlegging ble gjennomført 19. september i samarbeid med Botanisk forening. Vi var 8 deltagere med kompetanse innen sopp, karplanter, lav, moser og fugler. Vi fokuserte hovedsakelig på området Ramsbakken som ligger litt utenfor selve naturreservatet. Området hadde mange forekomster med neverlavsamfunn (flere enn det som ble kartfestet), dominert av lungenever og skrubbenever.

Av interessante funn, nevner vi alm (VU), korsved, gubbeskjegg (NT), myrkråkefot, rødflangre, myske, fiolettkanthette og blek kantarell. På en av befaringsturene ble det funnet *Pseudophacidium ledi* på røsslyng som er 5. funn i Norge, og på kartleggingsturen ble det funnet *Phragmotrichum rivoclarinum* på en orerakle. Det er 6. funn i verden og 1. funn i Norge.

*Kartleggere samlet til lunsj ved Nordelvas utløp ved Nordelva naturreservat 19/09/2020.
Foto: Edel Humstad. Bak f.v.: Hauk Liebe, Einar Værnes, Harald Dahlby og Audun Eriksen.
Foran f.v.: Sissel Svenning, Hanne Edvardsen, Kirsti Anne Mandal og Edel Humstad.*

Berga naturreservat – Indre Fosen kommune

Berga naturreservat inneholder eldre gran- og furuskog med mye hassel og rik edelløvsog med alm, ask og hassel. Generelt foregår det mye kartlegging i området, og spesielt blant virvelløse dyr er mange av funnene førstefunn på Fosen.

Årets kartleggingstur gikk 20. juni i 30 varmegrader og tørt terreng. Soppen kom ikke i mengder før i begynnelsen av august etter periodevis fuktige forhold gjennom sommeren. Det var med andre ord ikke en optimal dag for kartlegging, men 8 personer møtte likevel opp og fikk registrert hele 110 taksoner fordelt på 86 karplanter, 14 sopp, 7 virvelløse dyr, og 1 av hver av lav, moser og fugler. Vi kom ikke så langt vest som Berga naturreservat, området som ble kartlagt var sørøstre del av Berga, fra helleristingene ved Stykket og vestover til Haltvollen.

En kuruke blir behørig fotografert og undersøkt. Foto: Ole Reitan

Austråttlunden landskapsvernområde - Ørland kommune

Trondheim sopp- og nyttevekstforening arrangerte i samarbeid med Norges sopp- og nyttevekstforbund et kartleggingsseminar på Ørland helgen 28.-30. august. Hovedfokuset falt naturlig på slimsopper og vedboende sopp ettersom fagansvarlige ved seminaret var Edvin Johannesen og Siri Khalsa, men annen sopp ble selvfølgelig også plukket og undersøkt.

Det er mange interessante funn som kan fremheves fra seminaret. Høyest på lista troner *Pluteus satur*, en skjerm-sopp som er ny for Norge! Det var også noen arter som er nye for Trøndelag, som bl.a. *Mollisia amenticola*, *Orbilium delicatula* og rødtråd, og hvit form av gul fluesopp fikk ny nordgrense på Fosen. Vi har også bokført 7. funn i Norge av *Entoloma bisporigerum*. Av rødlistearter fant vi elegant småfingersopp (NT), gyllen vokssopp (NT), kokskremle (NT), indigorødspore (NT) og sylindrhette (NT). Sylindrhette fikk for øvrig også ny nordgrense med dette funnet.

Sylindrhette (NT). Ny for Trøndelag. Foto: Kirsti Anne Mandal

Lykstadåsen - Trondheim kommune

Denne ruta har vært et fast innslag i kartleggingsprogrammet hvert år siden Høstsopptreffet ble holdt i Trondheim i 2007, og den går alltid av stabelen første lørdag i september. Kartleggingsruta går gjennom flere ulike naturtyper, alt fra dyrket mark til gammel granskog. Årlig kartlegging gir verdifulle data om endringer i fungaen fra år til år, artsmangfoldet har variert fra 80 til 180 arter. I år er det foreløpig 110 arter registrert etter turen. Morsomme funn å fremheve er bl.a. gubbeskjegg (NT) og granråkjuke (NT), men det var også et par arter som var savnet i år; dette var første gang på flere år at vi ikke fant verken den majestetiske keisersoppen eller vår rødlistede ansvarsart gulbrun storpigg.

Matpause! Harald K. Johnsen er fast turlleder hvert år for «Lykstadruta».

Foto: Maria Hegge.

Egenorganisert kartlegging

Vi er mange kartleggere i Trøndelag som gjennom flere år har utvalgte lokaliteter vi kartlegger av egen interesse, og vi har en velfungerende gruppe på Facebook kalt «Kartleggere i Trøndelag» hvor vi stadig vekk deler interessante funn. Denne gruppen er til hjelp både for bestemmelsesarbeid, kunnskapsdeling og kompetanseheving. Et lite utdrag av hva gruppens deltagere har funnet i 2020:

- Svart trompetsopp har hatt et usedvanlig godt år i Trøndelag, med flere ubekreftede funn fra forskjellige sopplukkere i Agdenes, Osen, Roan, Snåsa, Steinkjer, Rissa og Hasselvika. Et funnsted er kartfestet av kartleggere; i Hasselvika i Indre Fosen kommune.
- Hulrørsopp ble i høst funnet i Elsterparken i Trondheim og nordgrensen ble med det flyttet mangfoldige mil. *Calycellina alniella* er funnet tre steder på Fosen i år og har fått ny norsk nordgrense. Den er funnet en gang tidligere i Trøndelag, i 1982. *Lemalis aurea* har fått ny norsk nordgrense etter 4. funn i Norge, likeså har også krystallpiggsopp (VU) ny nordgrense, begge funnet i Ørland.
- Rødlisteartene skorpepiggsopp (NT) og *Trechispora kavinioides* (NT) ble funnet i morken ospelåg i Koet i Ørland kommune, og hvit vedkorallsopp (NT) ble funnet i Stjørdal under befaring av turområder til Høstsopptreffet 2021.
- Nye i Trøndelag er bl.a. *Calycellina populina* som er funnet for andre gang i Norge og *Pterula gracilis* som er funnet for femte gang i Norge, begge i Agdenes, og får med det ny norsk nordgrense i Trøndelag. *Ostropa barbara* på rødhyll er funnet for 8. gang i Norge og har ny nordgrense i Ørland, frynseskive er ny for Trøndelag etter funn i Indre Fosen, og *Entoloma depluens* er ny i Trøndelag etter funn i Austråttlunden.
- *Cortinarius fulvoisabellinus* er ny for Norge og ble funnet ved Koet i Ørland. *Ombrophila hemiamyloidea* ble også funnet i Koet, for 5. gang i verden og ny for Norge. Der ble det også funnet en foreløpig ubeskrevet art av *Mellitiosporiella* sp. som det arbeides vitenskapelig med i USA.

Det var også planlagt en vårsopptur, men denne utgikk pga. koronasituasjonen. Likeså ble Høstsopptreffet avlyst av samme årsak.

*Kartleggingskomiteen i Trondheim sopp- og nyttevekstforening.
F.v.: Ole Reitan, Tijana Gajic, Edel Humstad, Kirsti Anne Mandal og Edvin Dybvik
Foto: Ingebjørg Tilset*